

Maģiskais vilinājums – pazust Latgalē... «Lost in Latgale»

Iļze Atvara-Brīška

Pazust Latgalē... «Lost in Latgale»... ieelpot neskartos dabas nostūrus, izbaidīt varbūt pavisam jaunas izjūtas, pirmo reizi iekāpt kajakā, dodoties pārgājienā ar laivām. Profesionāla gida pavadībā uzzināt tik daudz vēl neatklātas vietas tepat Latgalē, iepazīt jaunus draugus, būt aktīvās atpūtas piekritējam! Daudz, ļoti daudz varam iegūt, dodoties jaunā un neaizmirstamā ceļojumā pa Krāslavas puses gleznainā Sauleskalna apvidu un to ieskaujošiem ezeriem.

Kāpēc gan tūrisma nesaistīt ar ūdeņiem, ja Latgali sauc par zilo ezeru zemi? Vai zinājāt, ka Latvijā ir reģistrēti apmēram četri tūkstoši lielāka un mazāka izmēra ezeru un vairāk nekā puse no šiem ezeriem atrodas Latgalē?

Sauleskalna apkārtnē ir ļoti interesanta vēsture un kultūrvēsture. Sauleskalns ir bijis ļoti populāra un iecienīta tūristu vieta ne tikai padomju laikos, kā izrādās, toreiz Sauleskalna apkārtni varēja piedzīvināt mazai Jūrmalai. Tiek stāstīts, ka agrākos laikos vasarā, dienas laikā, Sauleskalna pludmalēs esot gozējušies pat ap 2 000 atpūtnieku.

Par to visu, kā uzdrošināties, kā iesaistīt šajā ģimenes izīzolotajā uzņēmumā vairākas paaudzes, stāsta jaunā un enerģiskā **EVĪJA VAGALE**, «Lost in Latgale» idejas autore, un viņas līgavainis **ANRIJS DJATKOVIČS**, idejas līdzautors.

«Lost in Latgale» – ģimenes lolots uzņēmums

Uzņēmums «Lost in Latgale» ir jauns, jo iepriekš Vagalu ģimene laivojusi savam priekam un hobiem, regulāri organizējusi pārgājienu paši sev, draugiem. Ģimenes interese par laivošanu lielā mērā ir saistīta ar to, ka jau izsenis dzimtas mājas «Auriņi» atrodas īpaši vietā – kalna galā, ļoti gleznainā apkārtnē Sauleskalna ezeru sistēmas pakājē, tur arī notiek pārgājiena sākuma posms.

Šis ir īsts ģimenes uzņēmums, kurā iesaistītas vairākas vienas – Vagalu – ģimenes paaudzes, sadalot uzņēmuma darāmos darbus savā starpā. Projekta pirmsākumi meklējami jau laikā, kad Evijas vecāki Aivars un Raisa bija studenti. Dzīvojot padomju savienībā, tūrisma sports bija izplatīts un iecienīts sporta veids jauniešu vidū, ar ko aizrāvās arī Evijas vecāki. Aivars un Raisa studēja Daugavpili – relatīvi netālu no Sauleskalna, kas toreiz bija pieprasīta atpūtas vieta ne vien ārvalstu viesu no dažādām padomju republikām vidū, bet arī vietējo iedzīvotāju, īpaši studentu aprindās, jo piedāvāja visu nepieciešamo kvalitatīvai atpūtai – gleznainu apkārtni, ūdens ceļus, laivu nomu, kartes, naktsmājas, diskotēku zāli un pat restorānu. Nevar noliegt, ka padomju gados Sauleskalna panākumi ir saistīti ar slēgtām robežām uz Rietumiem. Rietumi bija šeit, Baltijas valstīs. Tieši šajā laikā Evijas vecāki izlaivoja un izpētīja apkārtnes maršrūtus, kas viesiem tiek piedāvāti šodien. Toreiz gan laivoja ar tā saucamajām «smailītēm». Tās bija saliekamas, kajakiem līdzīgas laivas, parasti divvietīgas vai trīsvietīgas. «Smailītes» bija kā leģo konstruktors, tikai no metāla. Tieši tāpēc tās izmantoja pārgājienos, varēja viegli pārņemt un ielikt pat mugursomā.

Kajaks – kas tas tāds?

Kajaks ir viegla, viegli manevrējama, ātrgaitas divvietīga vai vienvietīga laiva ar diviem ariem.

Uzņēmums «Lost in Latgale» pirmos kajakus iegādājās 2018. gadā. Tā teikt – ir pirmā kajaku flote ar četrām laivām. Pagājušo gadu uzņēmums varētu saukt par tehniskās sagatavošanās gadu – iegādātas laivas, aprīkotas ar vajadzīgajām lietām, arī labiekārtoti krasti, kur uzsākt un pabeigt laivošanas maršrūtus. Tādēļ var uzskatīt, ka 2019. gada vasara ir pati pirmā sezona, un jau šogad sapratuši, ka esošā kajaku flote ir mazliet par mazu, tāpēc ģimene iegādājusies papildus vēl vairākas laivas, tiesa, tās ir kanoe laivas. Kanoe laiva atšķiras ar to, ka to airē tikai no vienas puses un iekšā ir trīs sēdvietas. Īstenībā tās ir indiāņu laivas, ļoti parocīgs transporta līdzeklis Sauleskalna ezeru sistēmā.

Lost in Latgale = Pazust Latgalē

Evija ar Anriju, kā jau lielākā daļa Latgales jauniešu, studiju laikā devās uz galvaspilsētu, kur dzīve notiek daudz straujāk, dinamiskāk, nemitīgā konkurencē. Šiem jauniešiem ir paveicies, jo uzņēmuma «Lost in Latgale» mājvieta «Auriņos» ir vienlaikus jauniešu lauki, līdz ar to ir vieta, uz kuriem aizbēgt no dinamiskā ikdienas skrējiena. «Laikam tā vēl ir Latgales īpatnība, ko mēs tikai lēnām sākam novērtēt Latvijā – neskarta daba. Tieši šeit vēl ir vietas, kur vari redzēt nepārveidotas, pat mežonīgas dabas skaistumu. Tiešām neviltoju, neapstrādātu apkārtni, kur cilvēks patiesībā ir viesis,» tā par Latgales neskartajām vietām saka Evija.

Un tieši šādas vietas, kur reizēm pat nav telefona zonas, nerunājot par internetu, ir īstās, uz kuriem var doties atpūties. Ārpus steigas. Tas ir tas maģiskais vilinājums – daba un iespēja apstāties, aizbēgt, pazust. Tas ir tas, pēc kā tik daudzi ir izslāpuši un pēc kā dodas šurp.

Evija un Anrijs uzskata, ka savas dzimtas vietas apkārtnes skaistumu vari pamanīt tikai tad, kad esi izceļojis pasaules plašumos. «Šobrīd saprotam, ka Latvijā un Latgalē nemaz nav sliktāk par Alpu kalniem, taču mums kā valstij un reģionam skaistumu vēl jāamcās pareizi pasniegt,» tā Anrijs.



Sportiska un fiziski aktīva nodarbe – «Lost in Latgale» ir interesants projekts, kas aizsācies 2018. gadā. Talkā nāca Krāslavas novada dome, un tā kopīgiem spēkiem iegādāta pirmā kajaku flote

Kuri tad ir tie aktīvās atpūtas cienītāji?

Laivu pārgājienā var doties visi, jaunākais dalībnieks laikam esot bijis trīsgadīgs mazais kopā ar ģimeni, bet vecākajam bija pāri septiņdesmit. Protams, paairēt vajadzēs, bet tas ir patīkami, un visi to spēj. Laivot uz «Auriņiem» brauc uzņēmēji, darba kolektīvi, draugu kompānijas, aktīvās atpūtas cienītāji, un visiem pēc laivošanas ir patīkams nogurums. Sajūta – kā pēc labi padarīta darba.

«Lost in Latgale» var uzņemt dažādas kompānijas – līdz pat vairāk nekā trīsdesmit dalībniekiem vienā pārbraucienā. Laivošanas maršruts ir aptuveni 15 kilometrus garš, un pasākuma intervāls ir apmēram sešas līdz astoņas stundas. Tas esot atkarīgs no dalībniekiem, vai sportiski sagatavoti, vai vairāk dabas skatu mīloša kompānija. Drošība esot uzņēmumam pirmajā vietā, visiem laivotājiem tiek dotas vestes. Pirms laivošanas notiek arī drošības instruktaža un īsa apmācība, kā pareizi airēt un uzvesties uz ūdens.

Nav komandas? Piebiedrojies publiskajā pārgājienā

Tā ir vēl viena interesanta lieta, ko «Lost in Latgale» ģimenes uzņēmums ir realizējis Latgales reģionā, nonākot pie slēdziena, ka ir diezgan daudz cilvēku, kuri grib doties pārgājienā, bet nevar nokomplektēt savu grupu. Tad, apkopojot tos, kuri ir pa divi vai trīs, uzņēmums piedāvā apvienoties grupā ar citiem aktīvistiem, konkrētos datumos dodoties tā sauktajā «Publiskajā pārgājienā». Parasti tas ir vienu vai divas reizes mēnesī vasaras sezonā – no maija līdz pat septembrim. Laivošanas maršrutā ir arī interesantas tematiskās aktivitātes un pieturpunkti apkārtnes izziņai instruktora vadībā.

Pirmā aktīvā oficiālā laivošanas sezona – kāda tā bija?

«Lost in Latgale» pirmās sezonas laivošanas piedāvājums bija Sauleskalna maršruts, tāpat – jūs iekāpjat laivā pirmajā

ezerā un izkāpjat ārā ceturtajā ezerā, gandrīz apbraucot loku. To dara gida vadībā, pa ceļam ir divas vai trīs saturiskas pieturvietas, iepazīstinot ar lokālo kultūru, vēsturi, dabu, tādējādi radot pasākumam pievienoto vērtību. Pirms pārgājiena ir programma «Auriņi» mājās, kur vecā sieņa šķūnī ir iekārtots muzejs, un tur notiek prezentācija par reģionu, kurā viesi ir noņakuši.

Šis ir lielisks kolektīva saliedēšanas pasākums, šajā sezonā jau esot bijuši pietiekami lieli uzņēmumi, un «Lost in Latgale» programmu arī nemitīgi papildina ar dažāda veida aktivitātēm. Saliedēt uzņēmumu kolektīvus – iespējams, tieši tas būs galvenais nākamās «Lost in Latgale» sezonas piedāvājums.

Laivošanas maršruti – gana aizraujoši un ainaviski skaisti

Laivošana notiek pa Sauleskalna apkārtnes četriem ezeriem, kur savā starpā ir savienoti, «Lost in Latgale» ciemiņiem vajag šķērsot Latgales džungļus. Ezeri ir savienoti ar kanāliem, upi, tur ik pa laikam ir jāpārvar pārbaudījumi, reizēm jāizkāpj no laivas, jo priekšā ir bebru aizsprosts, vai, piemēram, vecs tilts. Pietiekami aizraujošs maršruts tādām idejām tūristam, būs ko darīt gan airētājam, gan pieaugušajiem, gan bērniem, bet laivošanas burvība noteikti ir daba. Pārsteidz tas, ka tādas vietas ir saglabājušās, rodas sajūta, ka laivo Amazones džungļos. «Lost in Latgale» komanda uzskata, ka cilvēks dabā ir tikai ciemiņš, un ļoti saudzīgi izturas pret dabā pastāvošo.

«Lost in Latgale» atšķirības no citiem laivošanas piedāvājumiem Latvijā

«Lost in Latgale» piedāvājumā ir privātie un publiskie laivu pārgājieni gida – instruktora pavadībā ar iekļautu saturisko vērtību. Kā izrādās, Sauleskalna ezeru sistēma nav parasts ezeru kopums, šeit «Lost in Latgale» ģimene atrada kopsaucējus ar

Latvijas Dabas fondu, kas veica vairākas ekspedīcijas šajā pusē ar interesi par reģiona unikālo floru un faunu, bet Vagalu dzimtas pārstāvji savukārt pētīja apkārtni no laivošanas perspektīvas, rezultātā abas puses sanāca kopā un saprata, ka var viens otram palīdzēt.

«Lost in Latgale» moto vai devīze – no šejienes aizbrauksi ziņošāks un iedvesmots. Un tā ziņošāka daļa ir ārkārtīgi būtiska uzņēmuma darbā. Sadarbībā ar Latvijas Dabas fondu, kas ir uzņēmuma draugi un atbalstītāji, ir tapusi prezentācija un šobrīd top arī filma. Tā būs stāsts gan par uzņēmumu «Lost in Latgale», gan arī par to, ar ko tad Sauleskalna apkārtnē ir tik īpaša.

Kā izrādās, Sauleskalna apkārtnē jau 2006. gadā tika izdarīti unikāli pasaules mēroga dabas atklājumi. Dabas pētnieks Uvis Suško, kas ir arī uzņēmuma ciešs atbalstītājs un draugs, Ārdava ezerā konstatēja ārkārtīgi retu ūdens augu, ko sauc par smalko najādu. Šis ūdens augs ir indikators tam, ka ūdens kvalitāte šajās teritorijās ir neticami augsta. Smalkā najāda ir saglabājusies aptuveni 56 vietās visā pasaulē un palikusi neskarta kopš ledus laikmeta. Un, kā izrādās, citā Sauleskalna ezerā – Sivera ezerā – atrasta smalkās najādas lielākā audze pasaulē. Evija Vagale ar lielu sajūsmu stāsta: «Tajā brīdī, kad mēs šeit laivojam, saprotam, ka darām to vienā no vistīrākajiem ūdeņiem pasaulē. Tas ir tāpēc, ka šo teritoriju ļoti maz skārusi cilvēka darbība. Izrādās, ka tas, par ko ilgi esam pārdzīvojuši Latgalē, ka nav ražošanas, ir milzīga priekšrocība. Mums ir tādas dabas pērles, kas vairs nav atrodamas pārāk daudzās pasaules vietās. Mums ir jāskatās uz alternatīviem veidiem draudzīgiem uzņēmējdarbības veidiem ar augstu pievienoto vērtību, piemēram, uz eko tūrisma, putnu vērošanu un

citiem, kas ir interesanti ne vien mums pašiem, bet arī ārvalstu viesiem».

Ar jaunām idejām – nākamajā sezonā

Šī bija «Lost in Latgale» pirmā debijas sezona. «Esam godpilni viņu izturējuši, izskatās, ka ir interese par mūsu piedāvājumu. Domājam arī, kā paplašināties un iet uz priekšu nākamgad. Ir plānoti jauni maršruti, jauna tipa aktivitātes. Ieceres ir, un vienes, kuri bija šogad, cerams, mūs apmeklēs arī nākamajā sezonā,» pārliecināti Evija un Anrijs.

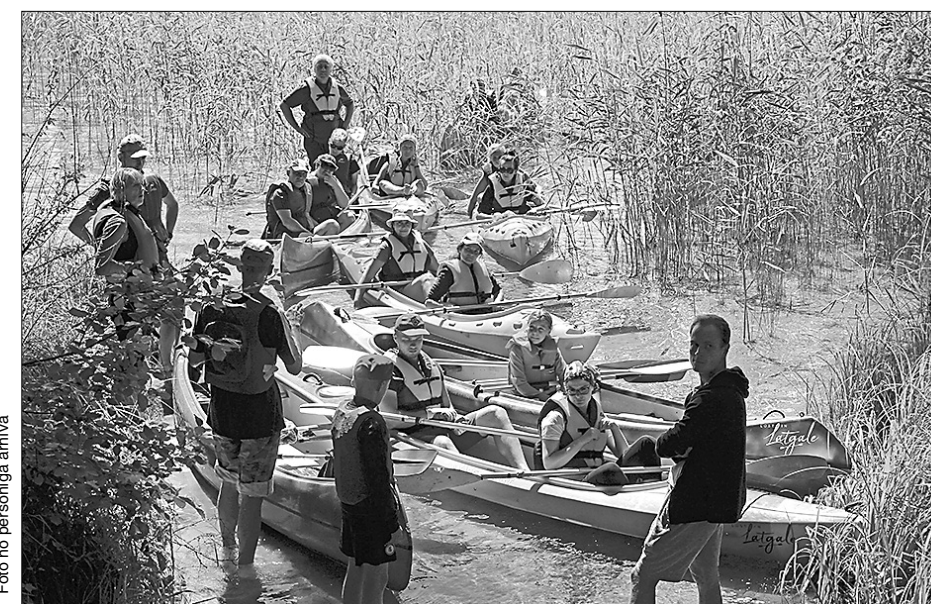
Iveta Tetere laivojusi 2019. gadā: «Viss ceļojums bija interesants no sākuma līdz beigām! Pārgājiena sākumā bija maza prezentācija. Interesanti, ka šajā pasākumā iesaistījies visa ģimene, kas Latvijā maz sastopams.

Vēl bija neliela iesildīšanās, uzkāpjot Sauleskalnā, kas, kā izrādās, agrāk bijis ļoti apmeklēts kūrorts. Kalns un ezers blakus. Patīkami, ka pārgājiena laikā nav tikai vienkārša airēšanās pa mierīgu ezeru. Lai dzīve nebūtu tik garlaicīga, maršrutā bija iekļauts posms, kurā kanoe nācās vilkt, stumt, nest. Esmu ļoti apmierināta!»

Jānis Krumpels: «Ar draugiem pirmo reizi bijām devušies atvaļinājumā un vēlējamies atrast vietu, kur pašiem sajaut un ieraudzīt savām acīm to Latgales dabas skaistumu, par kuru cilvēki vienmēr ir jūsmojuši. Prieks, ka atradām «Lost in Latgale» piedāvājumu. No tā saņēmām daudz vairāk nekā bijām gaidījuši. Šis brauciens nebija viegls, jo brīžiem nācās likt muskuļiem iespringt, airējot pret vēju, un slēpšies nīdrēs lietusažu laikā. Taču tie visi bija sūkumi, salīdzinot ar gūtajām foršajām emocijām un saimnieku sniegto viesmīlību. Laivu brauciena noslēgumā organizatori mūs uzņēma savās mājās, pabarēja ar gardām vakariņām, padzirdīja ar vietējo šmakovciņu, kā arī deva iespēju iet pērties pirtiņā un pārnāksnot.»



Sauleskalna ezeru sistēmas maršruts



Laivotāju grupa Latgales džungļos



Pirmā publiskā laivu pārgājiena dalībnieki



«Lost in Latgale» senlieto manto krātuve



Valsts reģionālās attīstības aģentūra

«Latgale – Latvijai un pasaulei. Vietējo jaundibināto pārtikas ražotāju, lauksaimnieku un tūrisma industrijas pārstāvju pieredze uzņēmējdarbības sākšanā»

Materiāls ir sagatavots ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.